

2017-06-18

*Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm*

Yttrande över Tillträde för nybörjare – ett öppnare och enklare system för tillträde till högskoleutbildning (SOU 2017:20) (Dnr U2017/01213/UH)

Sveriges Vägledarförening (SVF) har fått möjlighet att ge sitt yttrande över betänkandet *Ett öppnare och enklare system för tillträde till högskoleutbildning*.

Utredningens förslag ska leda till ett öppnare och enklare system för tillträde till högskoleutbildning på grundläggande nivå. Bestämmelserna ska hantera olika grupper av sökanden med olika meriter och vara enkelt och tydligt också för de som inte har en traditionell studiebakgrund. Gymnasieskolan ska även fortsättningsvis vara huvudvägen in men det ska finnas flera vägar in i högskolan och systemet ska möjliggöra ett livslångt lärande.

Sveriges Vägledarförening (SVF) anser att det är mycket bra att tillträdesreglerna för högskolan ska ses över och tydliggöras.

SVF:s bedömning/yttrande

Sveriges Vägledarförening ställer sig i huvudsak positiv till förslagen i betänkandet men anser att det är viktigt att de nya tillträdesreglerna inte får negativa konsekvenser varken för unga eller de som läser inom vuxenutbildning och folkhögskola samt de som får möjlighet till tillträde genom reell kompetens.

Behörighet

SVF anser att det är viktigt att UHR beslutar om den grundläggande behörigheten för de som genomgått behörighetsprovet, det bör inte överlämnas till de enskilda lärosätena som antyds i konsekvenserna av förslaget.

SVF anser inte att varje lärosäte ska besluta om särskild behörighet, detta för att det skapar en oöverskådlig bild av behörighetskraven för de sökande och därmed svårt att kunna göra ett väl övervägt val då den sökande blir beroende av vissa lärosäten pga vad den sökande läst. Möjligheten att söka utbildning över hela landet minskar drastiskt.

Sveriges Vägledarförening

Sveriges Vägledarförening (SVF) verkar för att stärka och utveckla studie- och yrkesvägledningen och för att arbetet skall präglas av professionalitet och god etik. Föreningen organiserar alla med intresse av studie- och yrkesvägledning.

Som medlem ansluter du dig till föreningens målsättning.

www.vagledarforeningen.se

www.facebook.com/vagledarforeningen

Urval

SVF menar att den största urvalsgrunden kan vara betyg, men att UHR bör följa upp elever som av en eller annan orsak inte har lyckats i gymnasieskolan, så att dessa inte missgynnas av att urvalsgruppen för antagning på högskoleprov minskas.

SVF anser att det är viktigt att möjligheten till ett livslångt lärande är möjligt för studerande och därmed är det viktigt att behörighetskrav och urval är så tydliga och likvärdiga över landet. Det är därför viktigt att studerande ska kunna ”läsa till” och komplettera inom vuxenutbildning, folkhögskolor, yrkeshögskolor m m för att byta inriktning och framtida yrkesbana – utan att de studerande ska få svårigheter pga av urval eller behörighetskrav.

SVF är något tveksam om förslaget att betyg endast kan kompletteras med E/Godkänt. Det är positivt utifrån att kravet på att få höga betyg minskar och därmed kan minska stressen för sökande. SVF ställer sig dock undrande om sökande som har kompletterat och därmed inte får ett så högt meritvärde/medelvärde och därmed blir exkluderade till vissa attraktiva utbildningar, då skapar man inte de tillträdesmöjligheter som studenter på vuxenutbildning, folkhögskola m m behöver. Vi anser att man noga måste titta på konsekvenser i denna fråga.

Behörighetsprov

SVF anser att behörighetsprovet kan vara ett instrument för individen att visa sina färdigheter och kunskaper. Behörighetsprovet kan också vara ett instrument för att bredda rekryteringen till högskolan, speciellt för personer som tidigare uteslutit högskolestudier i vetenskap om att det krävt långa studier vid t ex vuxenutbildningen. En förutsättning är att behörighetsprovet är kostnadsfritt, eller högst kostar lika mycket som en provning.

För utrikesfödda kan behörighetsprovet bli ett mycket viktigt verktyg. Provet som ska ge ett meritvärde att konkurrera med kan vara extra bra för denna grupp, mer än högskoleprovet har varit när det handlar om att visa sina färdigheter och kunskaper. Högskoleprovet kräver goda läskunskaper i svenska, vilket missgynnar denna grupp medan behörighetsprovet, beroende på utformning, kan komma att ta tillvara och ta fram individens kompetens med mindre språkhinder. Många vuxna utrikesfödda som saknar gymnasial utbildning, eller vars utbildning inte bedöms ge grundläggande behörighet, väljer att inte följa sina drömmar om högskolestudier då vägen till behörighet är för lång, för svår att försörja sin familj på och innebär för stora studieskulder.

Genom att resultatet från behörighetsprovet planeras ingå i omdömesgruppen, vars platser jämte betygsgruppen fördelas utifrån antalet behöriga sökande, är det idag svårt att säga vad det kommer innebära för sökande i denna grupp och vilka resultat som kommer att krävas på provet. Tidigare har omdömesgruppen från folkhögskola oftast varit mycket lite med ungefär en antagen elev per program varav den oftast haft högsta möjliga omdöme. Det finns av denna anledning en risk att behörighetsprovet inte får särskilt stort genomslag.

Sveriges Vägledarförening

Sveriges Vägledarförening (SVF) verkar för att stärka och utveckla studie- och yrkesvägledningen och för att arbetet skall präglas av professionalitet och god etik. Föreningen organiserar alla med intresse av studie- och yrkesvägledning.

Som medlem ansluter du dig till föreningens målsättning.

www.vagledarforeningen.se

www.facebook.com/vagledarforeningen

Konsekvenser av förslaget

SVF anser att det är viktigt att det nya förslaget för tillträde till högskolan finansieras så att det inte blir högskolorna som får finansiera detta med att t ex minska utbildningsplatser.

Många elever i gymnasieskolan känner stress över sin kommande yrkesframtid och en oro över ev framtida studier. Om behörighets- och tillträdesreglerna till högskola och universitet förenklas och förtydligas så bör det leda till mindre stress och psykosocial ohälsa som vi idag ser hos många gymnasieelever.

Det är viktigt att förslagen till nya tillträdesregler blir en del av det livslånga lärandet och därmed ger en möjlighet till många olika sökandegrupper såsom; gymnasieelever, vuxenstuderande, folkhögskolestuderande, utrikesfödda m m

SVF har några punkter och kommentarer kring utredningen, se nedan:

- *Lärosätena ska själva besluta vilka särskilda behörighetskrav som ska gälla för utbildning som leder till en generell examen och för fristående kurser.*

SVF anser att detta kan skapa ett problem för de sökande att få en överblick över behörighetskraven för utbildningar över landet, det kan innebära att lärosäten har olika behörighetskrav på liknade/samma utbildningar, vilket gör det svårt för sökande att hitta sin väg i utbildningssystemet. SVF anser att behörighetskraven ska vara beslutade centralt, men att lärosätena kan själv få använda möjligheten att vikta vissa områden/ämnen för sina utbildningar.

- *Vid fördelningen av platser mellan olika urvalsgrunder ska flest platser fördelas på grundval av gymnasiebetygen. Minst 15 procent av platserna ska fördelas utifrån resultat på högskoleprovet. Lärosätena kan också använda lokalt beslutade urvalsgrunder.*

SVF anser att det är bra att lärosätena kan få använda lokalt beslutade urvalsgrunder till viss del av platserna.

- *Betygsurvalet ska bestå av två grupper: betyg från gymnasieskolan/ motsvarande (B) respektive omdöme från folkhögskola, från behörighetsprovet och från validering (O). Platser mellan de två grupperna ska fördelas utifrån antalet behöriga sökande.*

SVF anser att detta kan, som det fungerar nu, göra så att studenter som läser på folkhögskola fortfarande får svårt att bli antagna till vissa utbildningar då antalet behöriga sökande ofta är få och därmed får folkhögskolestudenter mycket liten möjlighet att läsa vissa utbildningar. Detta bör ses över så att det inte direkt missgynnar gruppen från folkhögskola, behörighetsprov alt validering.

Sveriges Vägledarförening

Sveriges Vägledarförening (SVF) verkar för att stärka och utveckla studie- och yrkesvägledningen och för att arbetet skall präglas av professionalitet och god etik. Föreningen organiserar alla med intresse av studie- och yrkesvägledning.

Som medlem ansluter du dig till föreningens målsättning.

www.vagledarforeningen.se

www.facebook.com/vagledarforeningen

4 (5)

- *Sökande med betyg som har kompletterats för behörighet ska konkurrerar med övriga sökande i grupp B.*

SVF anser att det är bra att kompletteringsgruppen försvinner enl detta förslag och att studenter som har kompletterat hamnar i samma grupp. Att alla betyg, med eller utan kompletteringar, värderas på samma villkor gör systemet mycket mer lättöversiktligt.

- *Betyg som har kompletterats för ett högre meritvärde än det ursprungliga ska inte längre få användas i urvalet. Undantag är dock betyget F som har kompletterats till ett godkänt betyg i även andra kurser än sådana som krävs för behörighet. I meritvärderingen får sådana betyg efter komplettering meritvärderas som E.*

SVF anser att man måste fundera noga på detta förslag. Det kan skapa svårigheter för de personer som av olika skäl inte lyckats på gymnasiet och behöver en andra chans på inom vuxenutbildningen och genom detta förslag så har de inga möjligheter att höja de betyg som de har och därmed får de svårt att kunna bli antagna till utbildningar som har höga antagningspoäng. Det ger inte den möjliget till en extra chans som vuxenutbildningen tidigare har varit.

- *Systemet med meritpoäng, och som en konsekvens därav meritpoängskompensation, avskaffas.*

SVF anser att detta är bra.

- *En åldersgräns på 19 år för att få skriva högskoleprovet införs. Om det finns särskilda skäl får undantag göras.*

SVF anser att det sätts en nedre åldersgräns på högskoleprovet kommer att vara positivt för studerande inom vuxenutbildningen. Istället för att högskoleprovet ska vara en del av snedrekryteringen till högskolan kan det huvudsakligen få vara en andra chans för vuxna som av olika skäl inte fick ett konkurrenskraftigt meritvärde efter gymnasiet.

- *Viktade högskoleprovsresultat ska användas inom högskoleprovsurvalet, inom de ramar som UHR beslutar.*

SVF anser att lärosäten ska kunna vikta resultaten från högskoleprovet utifrån de färdigheter som är särskilt angelägna för utbildningarna kan vara bra. Det är dock viktigt att get görs efter kriterier som UHR beslutar om. Detta tror vi kan ge en möjlighet för t ex personer som har arbetslivserfarenhet och därmed kan ha skaffat sig goda färdigheter inom områden som är särskilt angelägna för en utbildning.

- *Giltighetstiden för ett högskoleprovsresultat ska vara tre år. En sökande kan under en treårsperiod ha sammanlagt tre giltiga resultat.*

SVF anser att det sätts en en nedre åldersgräns på högskoleprovet kan ge positiva effekter för studenter inom vuxenutbildningen bl a. Istället för att högskoleprovet ska vara en del av snedrekryteringen till högskolan kan det ge en andra chans för vuxna som av olika skäl inte fick ett konkurrenskraftigt meritvärde efter gymnasiet.

Sveriges Vägledarförening

Sveriges Vägledarförening (SVF) verkar för att stärka och utveckla studie- och yrkesvägledningen och för att arbetet skall präglas av professionalitet och god etik. Föreningen organiserar alla med intresse av studie- och yrkesvägledning.

Som medlem ansluter du dig till föreningens målsättning.

www.vagledarforeningen.se

www.facebook.com/vagledarforeningen

5 (5)

• *Meriter som består av sakliga omständigheter som är av betydelse för utbildningen, inklusive betyg och högskoleprovsresultat, ska användas inom urvalsgrunden lokalt beslutade urvalsgrunder. Även en sammanvägning av olika meriter kan göras.*

SVF anser att detta är bra och kan skapa möjlighet för lärosätena att tydliggöra de krav som behövs för utbildningarna. Det är dock viktigt att vad som viktas i urvalet är tydligt och att det är möjligt för de sökande att veta vad som krävs för specifika utbildningar.

Sveriges Vägledarförening (SVF) anser att det är mycket bra att tillträdesreglerna för högskolan ses över och förtydligas.. Att man har valt att göra ett helhetsgrepp över hela tillträdet till högskola och universitet istället för att ”lappa och laga” är mycket bra.

Det är också mycket positivt att utredningen har utgått från att det ska finnas flera vägar in i högskolan och att man ska tydliggöra ett livslångt lärande.

För Sveriges vägledarförening

Katarina Petersson
Ledamot Sveriges Vägledarförening

Sveriges Vägledarförening

Sveriges Vägledarförening (SVF) verkar för att stärka och utveckla studie- och yrkesvägledningen och för att arbetet skall präglas av professionalitet och god etik. Föreningen organiserar alla med intresse av studie- och yrkesvägledning.

Som medlem ansluter du dig till föreningens målsättning.

www.vagledarforeningen.se

www.facebook.com/vagledarforeningen